باس شۇجي شي جينپيڭ شينجياڭدا قىزمەت تەكسەردى

ۋىستىگى سۆرەت: 7 ـ ايدىڭ 14 ـ كۈنى شي جينپيڭ تۇرپان قالاسى گاۋچاڭ رايونى يار قالاشىغى جاڭا قالا اۋماغى شىنچلىك شيمەن قىستاغىنىڭ پارتيا ھۆشلەردىنە، بۇقاراغا قىزمەت وتەۋ ورتالعىنىڭ ەمدەۋ بولمەسندە قىزمەت تەكسەردى.
□ سۆرەتتى شينحۇا اگەنتسگىنىڭ ءتىلشىسى يان يان تۇسىرگەن

وڭداعى سۆرەت: 7 ـ ايدىڭ 13 ـ كۈنى تۇستەن بۇرىن شي جينپيڭ ءۇرىمجى قالاسى تيانشان رايونى گۇيۋانشياڭ الەۋمەتتىك اۋماعىندا قىزمەت تەكسەرگەندە ءار ۇلت بۇقاراسمەن بىرگە بولدى.
□ سۆرەتتى شينحۇا اگەنتسگىنىڭ ءتىلشىسى شيە حۇانچى تۇسىرگەن

باس شۇجي كورسەتكەن بەتالستى بويلاپ، كورىكتى شينجياڭ قۇرۇعا قۇلشىنامىز

ـــ باس شۇجي شي جينپيڭنىڭ شينجياڭدا قىزمەت تەكسەرۋى قوعامداعى ءار سالادا قىزۋ اڭىس قوزعادى

□ انار بۇلت \ شينجياڭ گازەتىنىڭ تىلشىلەرى

7 ـ اي، شينجياڭنىڭ ۇلان ـ قايىر دالاسىندا كۇن شايداي اشىق، بايتاق ولكەدە ءان قالىقتاپ، كوركەم كورىنىس شار تا ـ راپتان كەلگەن قوناقتاردى قارسى الدى.

7 ـ اي، تيانشان الابىندا قامبا دانگە تولپ، جەمىس ـ جيدەكتەن بال تامپ، شالقعان زامان تۇپ، كوڭىلدەي ءۇن باقتىتى تۇرمىستى اڭعارتتى.

دىستق ىقلاسى وتتاي لاۋلاعان جايداري جاز ماۋسىمىندا شينجياڭداعى ءار ۇلت حالقى ەڭ جاقىن ادامى ـــ حالىق كوسە ـ مى باس شۇجي شي جينپيڭدى قارسى الدى.

شينجياڭ قىزمەتى پارتيا مەن مەملەكەت قىزمەتىنىڭ جالپى جاعدايىندا ەرەكشە ماڭىزدى ستراتەگيالىق ورىنعا يە، شينجياڭ سوندداي ـ اق باس شۇجي شي جينپيڭ ەرەكشە كوڭىل بولەتىن جەر. بىرنەشە كۇننەن بەرى داشۇەدەن مۇرا ـ جايعا دەين، قۇرلىقتىق پورت اۋماعىنان كاسپورىنعا دەين، الەۋمەتتىك اۋماقتان اۋىل ـ قىستاققا دەين، ماقتا اتىزىنان جەمىس باعىنا دەين... بارلىق جەردە باس شۇجيدىڭ تەرەڭ سۇيىسپەنشىلىككە تولى ءىزى، ىقلاستى تاپسىرماسى، تەرەڭ ويى قالدى.

باس شۇجيدىڭ شينجياڭعا كەلىپ قىزمەت تەكسەرگەنىڭ جاڭا جىلى شينجياڭنىڭ بايتاق داالاسىندا تارا ـ دى. مەيىرگە تولى سوزدەرىندە، جان تەبىرەنتەرلىك قاس قاعىم ساتتەردە، ەستەن كەتپەس كورىنىستەردە باس شۇجيدىڭ شينجياڭداعى ءار ۇلت حالقىنا دەگەن ايرىقشا تەرەڭ سۇيىسپەنشىلىگى، زور ءۇمىتى قامتىلىپ، رايونىمىزدا ـ عى قوعامنىڭ ءار سالاسىندا قىزۋ اڭىس قوزعادى. كوپشىلىك ءبىر اۋىزدان مىنالاردى ءبىلدىردى: باس شۇجيدىڭ زور ءۇمتىن ءسوز جوق اقتاپ، پارتيا ورتالىق كوميتەتىنىڭ شە ـ شمدەرىن، ورنالاستىرۇلارىن باتىل دايەكتىلەندىرىپ، جاڭا داۋىردەگى پارتيانىڭ شينجياڭدى جونگە سالۋ جالپى جوبا ـ سىن تولىق، دالمە ـ ءدال دايەكتىلەندىرىپ، قوعام ورنىقتىلـ ـ عى مەن بايانداي تىنىشتىق باس نىساناسىن مىقتاپ يگەرىپ، باس شۇجي كورسەتكەن بەتالستى بويلاپ، جاڭا داۋىردە ـ گى جاڭا جورىقتا ىنتىماقتى، جاراسىمدى، گۇلدەنگەن، باي، وركەنيەتتى، العا باسقان، تىنىش ءومىر، شات ـ شادىمان تىرشىلىك كەشىرگەن، ەكولوگيالىق تاماشا كورىكتى شينجياڭ قۇرۇعا قۇلشىنامىز.

ايرىقشا شابىتتانىپ، سەنىمىمىز ەسەلەپ ارتتى

7 ـ ايدىڭ 12 ـ كۇنى تۇستەن كەيىن باس شۇجي شي جينپيڭ شينجياڭ داشۇەسىنىڭ جۇڭحۇا ۇلتى ورتاق تۇلعا تانىمىن بەرىك ورناتۇدى زەرتتەۋ بازاسىنا كەلىپ، وقتۇشى ـ وقۇشىلارمەن ىقلاستى اڭگىمەلەستى.

"باس شۇجي ارالاپ ءجۇرىپ كلاسىمىزعا كىردى، كوڭـ ـلى كوتەرىڭكى، مەيىرىمدى ەكەن". باس شۇجي كەلگەن ءساتتى ەسكە العاندا، شينجياڭ داشۇەسى ماركسيزم شۇەيۇانىنىڭ پروفەسسورى ياڭ لي ءوزىن ايرىقشا باقتىتى سەزىنىپ: "سول ءسات مەنىڭ كوكەيىمدە ماڭگى جاتتالىپ قالدى"، ـ دەدى.

ماڭىزدى تاپسىرمانى ەستە بەرىك ساقتايمىز، بەتالىسمىز اناعۇرلىم ايقىن، الداعى جولىمىز اناعۇرلىم كەڭ. ياڭ لي مىنا ـ لاردى ءبىلدىردى: باس شۇجيدىڭ تاپسىرماسىن، ءسوزسىز، ەستە بەرىك ساقتاپ، وقتۇ قىزمەتىندە جانە زەرتتەۋ قىزمەتىن ـ دە جۇڭحۇا ۇلتى ورتاق تۇلعا تانىمىن بەرىك ورناتۇ سىندى نەگىزگى جەلىنى مقتاپ يگەرىپ، تەكسەرۋ امالياتتىق قيمىلدا ـ رىن بەلسەنە ورىستەتپ، جۇڭحۇا ۇلتى ورتاق تۇلعا تانىمىن بەرىك ورناتۇدىڭ وقۇلقتا، ساباقحاناعا، وي ـ ساناعا كەرۇدىن جۇزەگە اسىرىپ، جۇڭحۇا ۇلتى ورتاق تۇلعا تانىمىن بەرىك ورناتۇ سىندى ۇلكەن ساباقتى ىشكەرىلەي، جەتىك، جاندى تۇسىندىرەمىن.

"باس شۇجي شي جينپيڭ قىزمەت تەكسەرگەندە دارىندىـ لاردى باۋلۇ جاعداينا ايرىقشا نازار اۋدارىپ، شينجياڭنىڭ جو ـ عارى دارەجەلى وقۇ ـ اعارتۇنا ايقىن بەتالىس كورسەتتى". شينجياڭ شىفان داشۇەسى وقۇ ـ اعارتۇ عىلمى شۇەيۇانىنىڭ پروفەسسورى مين لانبين تەبىرەنە مىنالاردى ءبىلدىردى: شينجياڭ شىفان داشۇەسىنىڭ وقۇ ـ اعارتۇ ساباعى قاشاندا شە ـ كارا وڭىرگە تامىر تارتۇعا تاباندى بولىپ، مەكتەپكە دەيىنگى وقۇ ـ اعارتۇدى، باستاۋىش مەكتەپ وقۇ ـ اعارتۇن جانە وقۇ ـ اعارتۇ تەحنيكاسى عىلمى سىندى مەملەكەتتىك وزىق دەڭگەيـ دەگى ۇش كاسىپ قۇرىلىسى ءتۇيىنىن، سوندداي ـ اق ارنايى وقۇ ـ اعارتۇ بويىنشا اۋتونوميالى رايوندىق وزىق دەڭگەيدە ـ گى كاسىپ قۇرىلىسى ءتۇيىنىن ويداعداي قۇرىپ، شينجياڭنىڭ نەگىزدىك وقۇ ـ اعارتۇنىڭ داموي ۇشن جوعارى دەڭگەيـ دەگى وقتۇشىلار قوسىنان باۋلۇ اۋىر مىندەتىن ارقالايدى.

"باس شۇجي ءبىزدىڭ الەۋمەتتىك اۋماق قىزمەتىن تۇراق ـ تاندىرىپ، بىزگە ەرەكشە زور شابىت بەردى". 7 ـ ايدىڭ 13 ـ كۇنى باس شۇجيگە كەزدەسكەندەگى كورىنىستى ەسكە العان ـ دا، ءۇرىمجى قالاسى تيانشان رايونى گۇيۇانشياڭ الەۋمەتتىك اۋماعى پارتيا باس ياچەيكاسىنىڭ شۇجيى ارزىگۇل كەرىم ايـ ـرىقشا تەبىرەندى.

شينجياڭدى كوركەيتۇدىڭ، شينجياڭدى ورنىقتىرۇدىڭ ءتۇيىنى نەگىزگى ساتىدا. 7 ـ ايدىڭ 13 ـ كۇنى تۇستەن بۇرىن باس شۇجي شي جينپيڭ گۇيۇانشياڭ الەۋمەتتىك اۋماعىنا كەلىپ قىزمەت تەكسەردى ءارى تۇرعىنداردىڭ ۇيىنە امانداسا باردى. الەۋمەتتىك اۋماقتان اتتانارداا ۇلتتىق كيىم كيگەن ءار ۇلت بۇقاراسى ءان شرقاپ، بيگە باسىپ، باس شۇجيگە شىنا ـ يى قۇرمەتتەرىن ءبىلدىردى.

"باس شۇجي الەۋمەتتىك اۋماق قىزمەتىنە ايرىقشا ءمان بەرەدى ەكەن، بۇل ماعان جاۋاپكەرشىلىگىنىڭ الدەقايدا اۋىر ەكەندىگىن سەزىندىردى". ارزىگۇل بىلاي دەدى: الەۋمەتتىك اۋماق قاراستى اۋماقتا از ۇلت تۇرعىنداری كوپ بولۇ، جىلجـ ـمالى حالىق كوپ بولۇ، ساۋدا تۇيىندەرى كوپ بولۇ سياقتى ەرەكشەلىكتەرگە مەڭزەس، جاڭا داۋىردەگى وركەنيەت امال ـ ياتى پۇنكتى شەبىنەن پايدالانىپ، قارتتار مەن بالالارعا قىزمەت وتەۋ ماركاسىن تۇلعالادى. "ءبىز باس شۇجيدىڭ ماڭىزدى نۇسقاۇىن ەستە بەرىك ساقتاپ، الەۋمەتتىك اۋماق نەگىزگى ساتى پارتيا ۇيىمىن ويداعداي قۇرىپ، جاۋىنگەر قامالدىق رولىن شىنايى ساۋلەلەندىرىپ، الەۋ ـ مەتتىك اۋماقتىڭ ءتۇرلى جاقتاردىعى قىزمەت وتەۋ قىزمە ـ تىن ويداعداي دستەپ، ءار ۇلت بۇقاراسىنىڭ تۇرمىسىن بارعان سايىن باقتىقا كەنەلتەمىز".

"باس شۇجيدىڭ قىزمەت تەكسەرگەندەگى ماڭىزدى سوزدەرىندە شينجياڭعا كوڭىل ءبولۇى، قامقورلىعى جاتىر، ول شينجياڭ قىزمەتىن جاقسى دستەۋگە ايقىن بەتالىس كورسەتتى". اۋتونوميالى رايوندىق پارتكوم ساياسي ـ زاڭ كوميتەتىنىڭ كادرى ۋاڭ شينرۇي مىنالاردى ءبىلدىردى: ساياسي ـ زاڭ شە ـ بىندەگى جاس كادر رەتىندە، شي جينپيڭ جاڭا ءداۋىر جۇڭ ـ گوشا سوتسيالىزم يدەياسىن جەتەكشى ەتۇگە تاباندى بولىپ، جاڭا داۋىردەگى پارتيانىڭ شينجياڭدى جونگە سالۋ جالپى جوباسىن جان ـ جاقتى دايەكتىلەندىرۇدىڭ ءونىمدى ءادىسىن ۇزدىكسىز قاراستىرىپ، پارتيا ورتالىق كوميتەتىنىڭ تالاپتارىن ءس جۇزەگە اسىرۋعا ەرەكشە كۇش سالۋ كەرەكتىگىن ءتۇسىنىپ جەتە ـ گەندىكتەن، باس شۇجي شي جينپيڭنىڭ قامقورلىعىن، زور ءۇمتىن ءس جۇزەگە اسىرۋ كەرەكتىگىن ءتۇسىنىپ جەتتىك".

"باس شۇجي شي جينپيڭ شينجياڭنىڭ ورنىقتىلعىن، داموڭن جاڭدىنا ساقتاپ، شينجياڭداعى ءار ۇلت بۇقاراسىنىڭ كوڭىل ءبولىپ، ءبىزدى ايرىقشا شابىتتاندىردى جانە جىگەرلەندىرىدى". اۋتونوميالى رايوندىق ايەلدەر بىرلەستىگى پارتيا باسشىلىق گرۋپپاسىنىڭ شۇجيى، ورىنباسار ءتوراعاسى لي لىڭحۇي مىنالاردى ءبىلدىردى: باس شۇجي سوزىندە جۇڭحۇانىڭ تاڭداۋلى ءداستۇرلى مادەنيەتى تاريىەسىن ەرتە باستان، بالا جاستان باستاپ يگەرىپ، ۇزاق ۋاقىت تاباندىلىقپەن جۇرگىزىپ، بىرتە ـ بىرتە ساناعا ءسىڭىرىپ، قۇلاققا ءسىڭىستى، كوزگە ءۇيىر ەتۇ كەرەكتىگىن، ەڭىنگە جۇڭحۇانىڭ تاڭداۋلى ءداستۇرلى مادەنيەتىن جالعاستىرۇدىڭ ەرگە تاسىن بەكەمدەۋگە پايدالى ەكەندىگىن باسا دارىپتەدى. اۋتونوميالى رايوندىق ايەلدەر بىرلەستىگى باس شۇجيدىڭ ماڭىزدى ءسوـ ـزىنىڭ رۋحىن جەتەكشى ەتىپ، جۇڭحۇا ۇلتى ورتاق تۇلعا تانـ ـمىن بەرىك ورناتۇدى نەگىزگى جەلى ەتىپ، "سۇيىسپەنشىلىك شينجياڭدا، جۇرەكتەردى ماديەنيەتپەن نارلەندىرۇ" تاقىرىبىندا ـ عى انار ءدانى شاعىن ساباقحاناسى قيمىلىن كەڭ كولەمدە وردستەپ، جۇڭحۇا ۇلتى ورتاق تۇلعا تانىمىن بالالاردىڭ جۇرەگىنە تەرەڭ ۇيالاتادى.

"امالىيات تەك ۇيتقىنى باتىلدىقپەن قورعاپ، باستان ـ ايداق كوسەمگە ىلەسسەك بولعانى، قينىشلىق، سايىس اتاۋلىنىڭ ءبارىن جەڭىپ، ءداۋىر جاڭا تاراۋىن ۇزدىكسىز جازۇعا بولا ـ تىندىعىن، بۇل شينجياڭنىڭ ءتۇرلى دستەرىنىڭ داموندىعى، العا باسۇندىعى ەڭ قمباتتى، ەڭ ءتۇبىرلى تاجىريبە ەكەندىگىن دالەلدەدى". اۋتونوميالى رايوندىق پارتكوم پارتيا مەكتەبىنىڭ (اكىمشىلىك شۇەيۇان) ورىنباسار مەكتەپ (شۇەيۇان) باستىعى شىن دىيىڭ مىنالاردى ءبىلدىردى: باس شۇجي شي جينپيڭنىڭ شينجياڭعا كەلىپ قىزمەت تەكسەرۇى جاڭا داۋىردەگى شينجياڭ قىزمەتىنىڭ جاعدايىن باعامداۋ، باعىتىن بەلگىلەپ، بەتالىسىن كورسەتتى، بۇل ادامدى ايرىقشا شابىتتاندىرادى. "جاڭا جورىقتا شينجياڭنىڭ ءتۇرلى دستەرىنىڭ داموڭنىڭ جاڭا تاراۋىن قۇلشىنا جازۇدا، ءسوزسىز، شي جينپيڭ جاڭا ءداۋىر جۇڭگوشا سوتسيالىزم يدەياسىن جەتەكشى ەتۇگە تاباندى بولىپ، باس شۇجي كورسەتكەن بەتالسپەن العان بەتتەن قايتپاي ۇزدىكسىز كۇرەس جۇرگىزۇ كەرەك".

تاپسىرمانى ەستە بەرىك ساقتاپ، العىس سەزىمىمەن جىگەرلەنە بلگەرىلەيمىز

شينجياڭ مۇراجايى شينجياڭنىڭ تاريحي مادەنيەت مۇرالارى ساقتالعان، وزگەشە تاريحي مادەنيەت كەلبەتىن كور ـ سەتەتىن كورسەمونەر ورداسى. بۇل جەردە، باس شۇجي شي جينپيڭ «شينجياڭ تاريحي مادەني ەسكەرتكىشتەر كور ـ مەسىن» ەكسكۇرسيالادى، سوندداي ـ اق بىلاي دەپ تەرە ـ ڭىنەن اتاپ كورسەتتى: جۇڭحۇا وركەنيەتى كەنىشتى دە شۇ ـ رايلى وركەنيەت، اردان باستاۋ الىپ، ۇزىلمەي جالعاسقان، ءار ۇلتتىڭ تاڭداۋلى مادەنيەتتىڭ الۋان بۇلاعىنىڭ جىنالۇىنان قالىپتاسقان.

«شينجياڭ تاريحي مادەني ەسكەرتكىشتەر كورمەسى» جۇڭحۇا ۇلتىنىڭ ارالاسۇىنىڭ، دشتەسۇىنىڭ، تۇعىسۇىنىڭ تاريحي دەتالدارىن شىنايى كورسەتكەن ءارى شينجياڭنىڭ ەجەلدەن بەرى ەلمىزدىڭ ايرىلماس ءبىر بولىگى ەكەندىگىن پارمەندى دالەلدەگەن.

"باس شۇجي شي جينپيڭنىڭ مۇراجايعا كەلىپ قىزمەت تەكسەرۇى ءبىزدىڭ ماديەني ەسكەرتكىشتەردى قورعاۋ، پايدالانۇ، جۇڭحۇانىڭ تاڭداۋلى ءداستۇرلى مادەنيەتىن جالعاسـ ـتىرۇ، اسقاقتاتۇ سەنىمىمزدى ونان ارى بەكەمدەدى". شينجياڭ مۇراجايىنىڭ باستىعى يۇي جيۇڭ بىلاي دەدى: كە ـ لەسى قادامدا، شينجياڭ مۇراجايى جۇڭحۇا ۇلتى ورتاق تۇلعا تاريحىن، جۇڭحۇا ۇلتىنىڭ كوپ نەگىزدى ءبىر تۇلعالى ارناسىن زەرتتەۋدى كۇشەيتىپ، شينجياڭداعى ءار ۇلتتىڭ ارالاسۇىنىڭ تاريحي شىندىقتارىن، ارحەولوگيالىق ناقتى زاتتاردى، مادەنـ ـيەت مۇرالارىن تولىق اشىپ جانە ودان ءونىمدى پايدالانىپ، شينجياڭنىڭ ەجەلدەن بەرى ەلمىزدىڭ ايرىلماس ءبىر بولـ ـگى جانە كوپ ۇلت شوعىرلى قونىستانعان ءوڭىر ەكەندىگىن، شينجياڭداعى ءار ۇلتتىڭ جۇڭحۇا ۇلتى ۇلى شاڭىراعىنىڭ تامىر ـ لاس، تاعدىرلاس ماڭىزدى مۇشەسى ەكەندىگىن انىق تۇسىندىرەدى.

قىزمەت تەكسەرۇ بارىسىندا، باس شۇجي ۇلتتىق ەپوس «ماناس» ايتۇ ونەرىن تاماشالادى، سوندداي ـ اق «ماناس» بەيزاتتىق مادەنيەت مۇراسىن جالعاسترۇشىلارمەن ىقلاستى تۇردە اڭگىمەلەستى. «ماناس» ەلمىزدىڭ از ۇلتتار ـ دىڭ 3 ۇلكەن باتىرلىق ەپوسىنىڭ ءبىرى، بىرلەسكەن مەملە ـ كەتتەر ۇيىمى وقۇ ـ اعارتۇ، عىلىم، مادەنيەت ۇيىمىنىڭ "ادام ـ زاتتىڭ بەيزاتتىق مادەنيەت مۇرالارىنىڭ ۇاكىلدىك تۇرىندىلار تىزىمىنە" ەنگەن.

جاقىنعى جىلدارداں بەرى رايونىمىز بەيزاتتىق مادەنيەت مۇرالارىن قورعاۋ جانە جالعاسترۇ سەرپىنىن ارتتىردى، بەيزاتـ ـتىق مادەنيەت مۇرالارىنىڭ ۇاكىلدىك نسانانان جالپى 5425ءى بار، جالپى سان جاعىندا باتىس سولتۇستىك 5 ولكە ـ رايون بو ـ يىنشا ءبىرىنشى ورىندى يەلەپ، مەملەكەت بويىنشا الدىڭعى قا ـ تاردان كورىندى.

(جالعاسى 7 ـ بەتتە)